Seçme Şiirler

Refik Durbaş

Gurbet ne yana düser usta
Sıla ne yana

ADAM YAYINLARI
©
Anadolu Yayıncılık A.Ş.

Birinci Basım : Eylül 1997

Kapak Tasarımı : Mehmet Ulusel
Kapak Fotoğrafı : Serdar Erbaş, 1997

97.34.Y.0016.640
ISBN 975.418.450.X

Derleyen : Refik Durbaş

Refik Durbaş

Seçme Şiirler

ADAM

ey ezilmişlik!
bir gün ben de ulaşacağım kapılarına.
yoksulluğun o sonsuz panayırını aşacağım.
aşkın şiirini ve memuriyetini kuracağım
ve elbette bitecek zamanla edebiyat tarihi
sevdanın ve alkolün kahramanlığı. er mektupları
gurbetin yüreğimi dağlayan diktatörlüğü.

sevgilim acemi bir karanfil gibi açıyor
her sabah şehrin yanaklarında
bense her gece sıkıntıdan ve yeminden
elbiseler biçiyorum. namussuz ve onurlu sevdalar
dağları dağları da deliyor yalnızlık

ışıdım yoksulluğa, perişanlığa.
uykusuz kamyonlar çizdim gecenin alnına
devşirme köyler, puslu kasabalarda dolaştım.
kaç yıl
umudun ve ezilmişliğin çadırında besledim
yorgunluğu
sokakların dilber ellerinden öptüm
saçlarını okşadım dağların
ve kuşlar bile uğramazken karanlığıma
şimdi hey desem şehri saçaklarından sarsıyor yalnızlığım

./

eğil yüzüme sevgilim. çöz iplerini
o uslanmaz hayvanlığımı utandır. bırakılmışlığımı çınla
çünkü doymuyorum abazanlığıma pazar
mecmuaları, şahane çirkinliğim ve hülyalarımla
ey serseriliğim. ey anılarımın ahşap kraliçesi
şarabı sev, tütünü incitme, beni de unut artık.

AĞAÇKAKAN

akşamla getirilen evler
şiirlerin büyücü dülgeridir
ağzımın bölündüğü oralarda
tüfekleri bibloları salarak
ansızın tarih kitaplarına
benim kuşlarımdır geçen
umutsuzluğun sınırından

meşrutiyetten kalan bu akşam
yüzümün en kuytu süngüsüdür
onunla taşırım hüznümü
çirkin ve tenha resimlerime
pupa bir yelkenlinin uzaktan
dar ve esmer profilimi çizerek
boynumu kuşatması gibi

çünkü akşam renkli bir kılıçtır
annemin kollarında ve yazmalarda
bir ırmağın coşarak oyduğu
alnımda lekelenen umutsuzluktur
ama geldim işte toprağına
hadi durma parçala beni
ağzımda yürüyen bir ince kandır

ben tükenmiş bir kurşunkalemim
sakallarıma alkoller taşıyorum
eskimiş takvimleri taşıyorum
ölüm ürkek bir karaca gibi
ormanlardan kuytu ağzıyla
bir gelip geçerek yüreğimden
korkulara boğuyor beni

ben ki; her zaman hazırım
her zaman bir ince kan ağzımda

KİMSE

flütüm ince ve bereketli yüzümle
her akşam yeni bir dansı çalardı
yürürken yaylasında en uzun gün
kahve fallarından fincanlara
ve bir sessizliğe ekleyip kendini
birden barbar sesime dolardı
ne kadar derin ve titrekse dolardı
kendisi olan tabancasını dolardı

yüreğimin leylaktan bir çan olduğu
biriken bir kini usuldan üflerdi
süngülerin açtığı ilaçlı soluğuma
bir akşam kuytuluğunu taşıyaraktan
şimdi kime söylesem umutsuzluğumu
günün çoktan indiği. kılıçlar derinlikte
aşkların bittiği unutulan derinlikte
bütün herkesle ardarda derinlikte

artık soluyor kanım ağzımda
flütüm keskin ve öfkeli
yorgunum. çalmasını unuttum
gitsem. yüreğim hızlı bir dansa dönerken
sevgili kim bilir nerdedir. unuttum
şimdi kime söylesem umutsuzluğumu
unuttum

TABUT

çocuk iran'da cumhuriyet gibidir
her zaman başkentte bulunmaz
bırakır tatlı sesini bir masalın
acem dostuna gider annesi
sanki dergide bulmacadır çocuk

bir gül düşecekse dalından
işte o düşendir çocuk
annesinin göğsünde oturur
daima alnında bir yeni ay bulunur

çıkarıp o ayı atsanız suya
yüzünü dolduran teneşir sesi
şiirsiz serçeler çizecektir
bir çocuk eskisi tabuta

göğsünde babasının elleri
ağlayan resimlerine bakıyor
annesinin eteğinden çekerek o
şimdi kocaman adam olan
yüzünü albümlere taşıyor

evlerin kardeşiyim ben. rüzgârı sesle
gece çözülsün yalnızlığımdan
alıştım artık yokluğa, yoksulluğa
efkârdır bu eser sultan yaylasından
ve ben eserim akşamla şehrin bağrında
zenginlik üreticileri halkı soyarken
yoksulluk kâtipleri halkı soyarken
vitrinler ve ucuz işporta halkı soyarken
sen esersin sabahla ey yalnızlık

yine de ihanetinle avunurum senin

yüreğim yanarken senin aşk kandilinde
alır giderim sevgiyi dudaklarından
hasrettir bu kanımla öderim bedelini
mektubunu yazmam. resmine bakarım
alışmışımdır yokluğa yoksulluğa
sesimle şehri kucakladığım bir akşamdır
– sevgilim bana bir çay söyle

sen esersin ey yalnızlık
kemiksiz ellerin sürgün gözlerinle
ceketin, gömleğin ve tarihî tezgâhınla
tahılın ve suyun kölesi bedenimde
kandır bu akar sevda pınarından
sararım şiirimle onun çıplaklığını
ve şehrin kaburgalarını

karanlık savurur küllerimi
manşet satar aydınlığa boğarım şehri
sokaklarım esirdir su satıcılarına
sabahlarım nakliyecilerin elinde rehin

acıdır bu yağar kışın dağlarından

anlatırım bir gün hüznü, ihaneti ve seni
bir renksiz yağmurun camdan yüzüne

TÜRKÜLER

İthal malı bir manzaradır bu
aşka tövbe, sevgiye evet diyerek
çözer uzun saçlarını anılardan
ön tarafta sessizlik kuşları
arkada şehirler içinde
sahte bir imzayı andıran Van kalesi
ve sana olan hasretim görünür
kar yağar, üşür akşam tünelleri.

Karanfil kokulu evlerin, sevinçlerin
yalnızlığa adanmış sokakların
çocuk akvaryumlarının üzerinden
kanlı eller uçar
hiç çiçek açmamış memelerini
ve bedenime sığmayan cesedini
kalın bir rüzgârla örerim
kar yağar, büyür şehrin gözleri

Umut, bir merhamet ormanı
arzu, hasretin alfabesidir
ağzımda yaralı kuş sesleri
kalbimde küçük serçeler beslerim
gece bir ırmak gibi akar alnımdan
ellerinden öpesim gelir karanlığın
cesedinle sevişirim
kar yağar, siler yüzündeki harfleri

KARŞILAMA

Anılardan yontulmuş bir yüze değil
bir felakete adadım kendimi
deneyerek sesimi yeni bir ölüde, her gün
sabahla, baharın geldiğini
resimlerde yaşayan ikindileri
akşamın yalnızlığa düşürdüğü kafiyeyi
kılıçla kesilen yatsıları
mavi kuş zındanlarını
ve sıkıntıyı adlandıran geceleri müjdeledim.

O, yüreğinde uzun hüzünler besledi.

Oysa açılar çoğalmış, dağlar uyumuştu
karanlığın kollarında şehir uyumuştu
denizin derinliğinde söken şafak
yüzündeki dalgınlık
ağzındaki ince harfler uyumuştu.
Fala mı inanırdım artık, kelimelere mi
su terazilerine, ölü tüccarlarına
geceye ve gündüze mi?

O gitti. Bir sevdaya yasladı kendini
Ben kaldım. Yalnızlıkla karşıladım her şeyi.

KAR ALTINDA BİR SABAH

Ağzında yasin gülleri
tuğladan çocuklar döküyor
kar altında bir sabah
toprak kokuyor nefesi

Silmiş künyesini haritadan
taze bedenler yontuyor
kar altında bir sabah
kederin ve aşkın dülgeri

Ruj ve kelebek mimarisidir
geçmiş günlerden düşen alnına
kar altında bir sabah
erkenden aydınlanıyor kefeni

Bulutlar ve yaralı kuşlardan
serin mezarlıklara
kar altında bir sabah
gül ve rüzgârdır yağan şimdi

Kim anlar şairlerden başka
çürüyüp solsa da şiirler
kar altında bir sabah
ölümün yüzündeki cevheri

MADE IN U.S.A.

Eski karanlık. Sarı toprak. Hey abidin
Yaşlı kubbe. Ağaçlar
– Yılların yüzüme aşıladığı rüzgâr
Mübarek su
Amasya'da elmanın alınterini biçen kim
Zonguldak'ta kömürün alınterini biçen kim
Zeytinin, üzümün, petrolün alınterini
Devrimci kardeşlerimin kanını biçen kim
Kim ışıldıyor hey abidin bu sabah
Şanlı mavzerde, aydınlık kanda.

KİMSE HATIRLAMIYOR

Kimse hatırlamıyor adımı
Bahar gelmiş. Balkonlar serin
Annelerin çocuk ambarı balkonlar serin
Su dalgın değil. Bademler açmış
– Sahi kaç yıldır yalnızım ben
Çiçekler çürümüş saçlarımda
Bembeyaz uzun kuşlar da uçmuş fotoğraflarımdan
Bulutlar da
Yüreğimde karanfillerden damıtılmış bir yas
Yaşıyor muyum acaba?

ACIYLA

Aşkı ve zatürreyi göğsüme nakşeden
şiirimi et ve kemikten yoğuran usta
Bir kış günü. Kendini umuda böleni
şarabı elmaya böleni
aşkı sevdaya böleni
yalnızlığı sese
sesi sessizliğe böleni müjdele
Kalbim acıyla damgalansın

Bir kış günü. On sekiz yaşında
evleri yıkılanı, aydınlığı kuruyanı
On dokuz yaşında. Çocukların yağdığını
güvercin yağmadığını, kar yağmadığını
Yirmi yaşında. Yoksulluğu değerlendirilmeyen
yaşlı kızlara sevda ve aşk yağmadığını
Yirmi bir yaşında. Halk bahçelerine
hiç gül yağmadığını, umut yağmadığını
Yirmi üç yaşında. Alanlar türkülerle inlerken
dağlarıma karanlık ve özgürlük yağdığını anlat
ki elimden evler oyayım
kırayım zincirleri umutla, sevdayla, aşkla
Kalbim acıyla damgalansın

Su erken uyanır
önce sigara karşılar beni
sonra ev kirası
dertli zeytin
küflü ekmek
kör yalnızlık.
Ve bir kelebek ırmağı
der ki şarap delidir
tütün kıskanç

./

esrar haindir
rakı yurtsever
eroin kurnaz
votka çalışkandır bir su kenarında
ispirto kuvvetli
nargile çarpıcı
bira hırsızdır
Umut, bulunmaz hanemizde

Kalemi hüzünle yontulmuş
defteri kısa pantolonlu
bir kış günü
gecenin ve gündüzün bedelini ödeyen
ayrılığın bedelini ödeyen
yoksulluğun bedelini ödeyen
akan kanın, işsizliğin faizini
kelepçe ve alınterinin bedelini ödemeyen
ekmeğin ve bağımsızlığın bedelini ödemeyen
toprağın bedelini ödemeyen
şiirimi bulutlar ve kederden damıtan usta
Yurdum uçarken senin şanlı ufkunda
bir kuş tufanına
bir sevinç albümüne müjdele beni
Kalbim acıyla damgalansın

Şehvetle acıkan orospular
namusla doyan pezevenkler
geceye yağan şiir heykelleri
kiralık ovalar
antika dağlar
günah ve sevap şemsiyeleri
saat cambazları
kar fidanları

toprak ağaları
acıyla damgalansın
Karınları kan dolu anne ve babalar
elma tabutları
gül kemikli kardeşler
kirazları olduran yanaklar
dişleri deneyen ayvalar
dudak izleri
hançer dokuyan kirpikler
şehir eskileri
emek faizcileri, tefeciler
acıyla damgalansın

Güvercin kadehleri
sigara karakolları
harf demetleri
asker fotoğrafları
Rüzgâr
acıyla damgalansın
Genç kızlar
memelerinden akan kanla sürsünler toprağımı
ilk söz kadınları yağmalasın
ilk kelime bir kış günü düşsün avuçlarıma

Dağ erken uyanır
önce sessizlik karşılar beni
sonra ışık kervansarayları
saçları çözülmüş duvarlar
günü geçmiş gömlekler
gelinliği kurumuş ayna
Ve uzun boylu masa
der ki meşe cesurdur
gürgen karanlık

./

çam münzevidir bir dağ koynunda
kavak cimri
çınar korkak
selvi öfkelidir
akasya şaşkın
söğüt kederli
gül murattır
Umut, bulunmaz hanemizde

Rimel ve sevda
ruj ve ayrılık
rastık ve özlem
gece-gündüz kafileleri
sararmış kalçaları şafağın
üçüncü sınıf mezarlar
perçemli evler
çiçek deltaları
orman ağaları
acıyla damgalansın

Sevda değil
yazı denklemleri
kirli gömlekler
umutsuzluktur bu
Aydınlık değil
namussuz sigara
nemli odalar
yalnızlıktır bu
Kan değil
ödenmeyen borçlar
kız memeleri
yoksulluktur bu

Bir kış günü. Yirmi iki yaşında
çimenlere yağandır kalbim
bu çiçeği açandır
dallara konandır
kuşları uçandır
ırmakları taşlayan
denizleri gözleyen
acıyı avlayandır
Odur saçlarını okşayan ölümün
bu esen rüzgâr
yıkılan gecekondu
dağlarımdan damlayan karanlık
yakılan orman
bankalarda biriken alınteri.
Ve odur elbette şiirlere yağan bu beyazlık

Gökyüzü erken uyanır
önce aydınlık karşılar beni
sonra sır vermez perdeler
çileli balkon
sandalye artıklan
ufukla öpüşen pencere.
Ve bir kış tufanı
der ki elma kasvettir
portakal dalkavuk
kavun akılsız
dut çirkindir
incir masum
üzüm tembeldir bir göl kıyısında
armut çılgın
karpuz hürmetli
hurma sessizdir
Umut, bulunmaz hanemizde

./..

Ey aşkı ve zatürreyi göğsüme nakşeden
şiirimi et ve kemikten yoğuran usta
Sokakları acıyla dokuyanı
sevdası çeşmelerden akanı
mutluluğu geçmişte kalanı
aydınlığı zincire vurulanı
evlere gün ışığı serpeni müjdele artık
kalbim acıyla damgalansın
Başımda ışıklı bir rüzgâr
göğsümde serin gökyüzü
Yirmi dört yaşında. İntihar sürgünü
açayım sıkıntının yelkenini
Yirmi beş yaşında. Yeni bıyıklı
uzun erzurum kasketli ve cömert
güneyden kuzeye serseri
bir kış günü. Yirmi altı yaşında
uzun trenler, kalabalık yaylalarla geçeyim
kürt gelinlerinin bahçelerini...

KARDEŞİ ÖLÜMÜN

Vaktin kefenini biçen ellerin
adağın olsun ülkemin kızlarına
uyurken şanlı bir şafağın alnında
halk basmasıyla süslenmiş bedenin

Ölüm merhaba derken her sabah
– inancın yüreğe hıyaneti
kime değer sensiz atılan kurşun
mektuplar ve rüya tabirleri

Karanlıkta yaratılan kızların
yüzleri ve gelinlikleri aydınlık
bir bildiriydi kanınla yazdığın
ardından ağlanmayacak artık

Zulmün adresi yoktur çünkü
kurşuna karşı işliyorsa zaman
adındır acının beslediği tomurcuk
halkın hançerini bileyen kurban

Yüzünde solarken korkunun akşamı
zulmetin kuşluk vaktinde bir daha
adağın olsun ülkemin kızlarına
cesedinde açan güllerin şafağı

KUŞLAR DA ÖLÜR

Her sabah böyle ağlar mı Üsküdar
yoksul karanlığında kuşların
aşkın ve umudun bir de acının
rüzgârıyla uçarken bulutlar

Herkesten çok kendime yabancı
yaşadığımdan bir hayli yanlışsam
kim süzer gözlerimden ışığı
ölümü yüreğimde avlamışsam

Çalınsa da inancın alınteri
sessizlikle boğulsa da sesim
şafaklar yazacaktır kimliğini
ufkumu kuşatan denizlerin

Sabah olsun, giderim, sen kalırsın
kalır seninle, binlerce kuş cesedi
içimde sönmeyen o diri yangın
ve sessizliği özetlemek hüneri

Aydınlığından damlarken umutlar
zulmün ve kederin bir de acının
hâlâ barınağıysa yalnızlığın
artık her sabah ağlasın Üsküdar

DOKUMADA ÇALIŞAN KIZLAR

Dokumada çalışan kızların
günleri naylon iplik, ucuz keten
emeğin, alınterinin ve aşkın
kanı damlar kirpiklerinden

Erimiş tırnaklarında al kına
tuzlu badem, eğlencelik
gençliği solmuş tül gelinlik
o çocuk yüzlü hanlarda

Çoğu hiç uyumuyor geceleri
çoğu yazlık sinemada, şarkılarda
güneş girmeyen bir romanda
bakışı aydınlık sevgili

Dokumada çalışan kızların
ben de karışsam aralarına
kuş olup konsam avuçlarına
dokusam onlarla kumaşını acının

Onlar ki yüreklerinden başka
öderler rüşvetini her şeyin
acılarından, umutlarından başka
aşkın, alınterinin ve emeğin

YAZ

Kan fışkırıyor topraktan. Yaz geldi
dağlara. Pınarlarım kurudu.
Yüzümde karanfiller kurudu.
Günler uzun, şehvetim bereketli
Karanlığımın tarihi artık yok. Başımda
aydınlığı tazelenmiş günlerin rüzgârı
Yaz geldi. Kalbim
bembeyaz yüzünde kızların
ve uzun ince bacakları arasında
bir kuş tufanı şimdi

MENZİL

Onlar ki aydınlık üzre
ecel toprağına
umut
ektiler. Ay dolandı vay deli gönlüm

Ölüm şaşırdı menzilini

Onlar ki karanlık üzre
korku mazgalına
zulüm
serdiler. Ay dolandı vay deli gönlüm

Ölüm şaşırdı menzilini

Onlar ki cehennem üzre
yürekten
cennet
süzdüler. Ay dolandı vay deli gönlüm

Ölüm şaşırdı menzilini

KİTABE

Sayısız hamd ve minnet bir avuç toprağı
can ışığıyla süsleyen halka yaraşır. Çeliğin bedenindeki ateşi üfleyen, suyun pamuğunu dokuyan, kömürü karanlıkta avlayan odur. Zulmü kahrıyla boğup şafağın kandilini yalnız o yakar.

Acı ve hüzünle yazılmıştır tarihi

Hıyanetin okları ulaşmaz alınyazısına.
Dağlarda zemheriyi, denizlerden rızk ve eceli, uzun gurbetlerden bereketi çalandır o. Onun ellerinde yumuşar sonsuz göklerin ve kudretli çağlayanların ölümsüz mermeri.

Kıyım ve hicranla yazılmıştır tarihi

Alınterinden başka azığı yoktur, sadaka
kabul etmez. Ama hükümranıdır zamanın boyun eğse de sabaha, kölesi olsa da akşamın. Tevekkül ve acıyı kendine, kendini kadere bağışlar diye bilinir taş baskısı hüzünlerde.

Zulüm ve isyanla yazılmıştır tarihi

Bir gün düşkünlük tandırında kordur yüreği, bir gün atlas sofralarda katığı çürümüş somun.
Can süzülmüş diye bilinir hasretinden, gurbet sılasına karışsa da, söz çalınmıştır ağzından. Sessizliğiyle sarsar cihanın bedenini.

Sevda ve kaderle yazılmıştır tarihi

./

Toprağın harcındadır,
suyun rahminde
ateşin soluğunda.
Yıldızla da konuşur,
bulutla, rüzgârla da.
Bin ölür yüz bin dirilir
Rahmeti tükenmez

Umut ve sevgiyle yazılmıştır tarihi

Emeğin, onurun, inancın hazinesi onun
mülkündedir; yalnız odur aşkın, acının
ve sevginin sultanı

KAMPANA

Gün doğmadan açıyorum dükkânı
kuşlar uykuda daha, ağaçlar uykuda, yüreğim uykuda
ağzımda akşamdan kalma kıyak bir cigara
kulağımda elektrik zilleri, sirenler
– Usta çayı demledim, bakır tavında

Bingöl'den geleli dört yıl
fincan kadar bir dükkân
işliğini giy
ortalığı süpür
tezgâhı düzenle

En tiz çan bakır, kalay ve fosfattan dökülür
fil kadar çanlar dökmüş ustam
biri Galata'daki büyük kilisenin avlusunda
biri bizim orda Güllübağ istasyonunda kampana
biri Fatih-Harbiye tramvayında
biri solgun bir fesleğen gibi duruyor ustamın çocukluk anılarında
(En çok bu çanı seviyorum nedense)
Her gün öğle paydosunda bu çanı anlatıyor ustam
askerden daha yeni gelmiş o zaman
bileğinde bir döğme ki hâlâ durur
bir mavi ejderha, sular içinde, kolları arasında bir kadın
gövdesi ejderha, başı aynı insan sureti
askerliğinden kalan tek hatıra
o zaman elektrik nerde, sirenler nerde
iş gani, parada bereket, gücü kuvveti yerinde
körüğe bastıkça, örse vurdukça genişliyor dükkân
sanki Kızılırmak'tır, tarihi şanlı Toroslar, sanki Haymana ovası
sınırsız boşluğunda bir güz sabahının

Bir günde dökermiş fil kadar çanı derler

./

Şimdiyse küsmüş bakıra, kalaya, fosfata, kömüre
çekice, eğeye, tuza, keskiye, örse, ekmeğe
ışıl ışıl bir sevince, alınterindeki rüzgâra
seste yansıyan cevhere
öfkeye

Şimdiyse yırtık bir resim gibi rafların rutubetli kokusunda

Bingöl'den geleli dört yıl
çekicin sapı kırık
ustamın gönlü
sanırsın çan değil döktüğü bir küskünlüğün izdüşümü

Tuvalet penceresinin karşısı koca bir han
çoğu terzi, konfeksiyoncu, ütücü bir sürü kız
ne zaman pencereden baksam saçlarını tarıyor biri
hafifçe dizleri açılmış birinin, yüzünde bir dalgınlık esintisi
bana mı bakıyor içimdeki suya mı düşüyor ağzının gölgesi
biri sürfüle mi, teğel mi ne, elinde iğneler iplikler yüksükler
soluk bir çay bardağına damlıyor alınteri
usulca bir cigara yakıyorum
gözbebeğimde Cemil kalecilerin korkulu rüyası, her maçta üç
çeken
gözbebeğinde Türkân Şoray, Fatma Girik, Arzu Okey
en çok da Gökben bir şarkıda
"Ben dün gece bir rüyada
Yaşıyordum sanki
Dansettiğim kollarında
Genç kızlar dolandı
Sağında solunda
Sen ise beni seçtin
Cennete döndü dünya"
Bir cigara, bir cigara daha
zülfünü okşayıp işareti çakıyor hemen
"Akşam sekizde, otobüs durağında ama ablamı ekersem"
ve patlıyor birden ağzındaki ciklet

Ustam çok kızıyor böyle sık sık tuvalete gitmeme
bu yaşta cigara, ciğerlerin zift tutacak, ben askerken
öksürüğü geliyor derinlerden

Bingöl'den geleli dört yıl
dişleri aşınmış eğenin, tutmuyor kerpeten
aşınmış yüreğimdeki ülüzgâr
sanırsın çan değil döktüğüm bir özlemin izdüşümü

En tiz çan bakır, kalay ve fosfattan dökülür
fil kadar çanlar dökmek istiyorum
hiç olmazsa bizim orda Güllübağ istasyonunda kampana kadar
ama hep aynı kömür yanıyor ocakta
hep aynı öksürük, aynı ses ustamın puslu anılarında
sanki hiç Fener-Beşiktaş maçına gitmemiş
hiç film görmemiş Türkân Şoray'lı, Ayhan Işık'lı, Arzu Okey'li
hiç ağlamamış Orhan Gencebay'ı, Selahattin Cesur'u dinlerken
(Akşam Orhan Gencebay'ın "Dertler Benim Olsun" pilağını alayım bir de resmini aynanın kenarına asmak için)
Hiç sevgilisi de olmamış galiba bir otobüs durağında bekleyen

En tiz çan bakır, kalay ve fosfattan dökülür
davara tak dağlardan dağlara ulaşsın sesi
paytona tak şeneltsin yolları sesi
arabaya tak hele bir de yanında mavi boncuklar olursa
trene tak bir gurbetten bir gurbete dolaşsın sesi
ama hep aynı cevher süzülüyor alınterimden
aynı ülüzgâr çekicin suyunda, alevin yalazında, pazularımda

Fincan kadar bir dükkân
ocağı yak
madeni hazırla
ateşi körükle
bağlanmış bir kez nasibin, zor zanaat
vuruyorum vuruyorum vurdukça büyüyor avuçlarımda nasır

./

daha yeni terlemiş bıyıklarım
büyüyor kollarımda sapına sevgilimin adını yazdığım çekiç
vurdukça büyüyor sabır ve küçülüyor nedense sefertasımda lokma
Bingöl'den geleli dört yıl
– Usta çayı demledim, kalay tavında

Bingöl'den geleli dört yıl
telsiz duvaksız bir külüstür ocak
körüğü pas tutmuş bir usta
sanırsın çan değil döktüğü bir yangının izdüşümü

Gün batarken kapıyorum dükkânı

BEYAZ KEHRİBAR

Mercan yokuşunda ahşap han odası
taş parçaları, kömür tozu, iplikler, el tornası
benzi solmuş gençliğim
küf kokusu geldiğim gün pencerenin pervazına astığım ayna
loş
karanlık resimler ömrü tavan arasında geçmiş uykunun resmi
acemi yürekte kül bağlayan gurbetin resmi
sıvaları dökülmüş özlemin resmi
ince uzun
gülmeyi unutmuş yüzüm
avuçlarıma sığmayan bir hüzün

Sabah ezanıyla fırlıyorum yataktan
bir kadın akşamdan kalan çamaşırları topluyor balkonda
çiy düşmüş kaşlarının arasına
bir çocuk elinde gazeteler köşeyi döner dönmez aydınlanıyor
kentin yüzü
sesi alıp gidiyor gecenin zifirini
cama vuran ışıkta saçlarını tarıyor bir güvercin
bir vapur düdüğü gölgesini düşürüyor gökyüzünden
bir bulut elini yüzünü yıkıyor evlerin
bir rüzgâr usulca söndürüyor ufkun kandilini

Usta gelmeden tozunu almalı tornanın, bıçakların, anıların
hiç iz kalmamalı dün geceki rüyadan
geldiğim günden beri öylece duruyor testide su
testinin suyunu değiştirmeli
geldiğim günden beri öylece duruyor duvarda Kraliçe Süreyya
Âşık Veysel
Hazreti Ali cenge durmuş Kan Kalesi önünde
usta gelmeden tozunu almalı resimlerin bir de gençliğimin
geldiğim günden beri duruyor anamın mektupları koynumda

./

bir acılı türkü
bin gurbet
usta gelmeden tozunu almalı kederin ve özlemin
bir de benzi solmuş gençliğimin

Çay hazır, ekmek sıcak, gün başladı mı usta
sokaklarda gürültü kıvılcımları
az zeytin, az ekmek, kürt böreği, çay hazır
çok insan, az uyku, örümcek bağlamış bir gün daha
az sevinç, az umut, ekmek sıcak
usta başım dönüyor gün başladı mı
kızlar geçiyor gözlerimin içinden overlokçu, ütücü, ilikçi
ellerinde naylon torbalar, renkli gazeteler
düşleri yarım kalmış
soluk
usta başım dönüyor bakamıyorum kızlara
çay hazır
tozunu aldım acının, hüznün bir de rüzgârın
ekmek sıcak
siparişleri götüreyim mi
ibrişim kalmamış
gün başladı mı usta
dönüşte uğrarım bileyciye, daha yeni verdim bıçakları

Gün başladı, şimdengerû eyvah bana vah bana

Gün başladı, serçeler
birer birer kayboldu gül harmanında ufkun
– Bu iş akşama kalmaz biter usta

Gün başladı, ey rüzgâr
nereye götürüyorsun dizinde uyuduğum geceleri
– Bu iş akşama kalmaz biter usta

Gün başladı, havalandı güvercinler
yüzünde bulutlar yeşermiş bir genç kızın memeleri arasından
– Bu iş akşama kalmaz biter usta

Şimdengerû eyvah bana vah bana

Mercan yokuşunda ahşap han odası
taş yontuyorum tesbihe, yıllardır yüreğimde damıtarak öfkeyi
alnıma düşmüş perçemi özlemin
alnıma düşmüş bıçak sapı, gerdanlığı, muskası özlemin
kuşluk vakti semaverinde demlenen özlemin
gün batımında yer sofrasında bölüşülen özlemin

Yıllardır ne muska ne gerdanlık
bir avuç taş kan, ter ve kehribardan
muska ki tövbenin sesiyle bezenmiş her âyeti
gerdanlık, ablamın çeyiz sandığında küflü bir resim
ve çeliğinde nakışlar yok artık Suvazlı bıçakların
mapusa düşeli beri ağabeyim

Tesbih yontuyorum acının madeninden
her bir danesi gözbebeğim kadar
ipliği ibrişimden
simsiyah
mavi damarlı, narin, deseni hüzne ayarlı
– Bu iş akşama kalmaz biter usta

Bir elim tornanın karanlık çarkında kör alev
bir elim bıçağın ucunda saçları ağarmış rüzgâr
ne muska ne gerdanlık
tesbih diziyorum sabah yelinde saman savurur gibi
orak biçer gibi güz harmanında
tere kesmiş her yanım

kan
sızıyor ağzımın pınarından
gün ikindiye devrildi sevincim nerde usta
kederim nerde
sevdüğümün saçları gibi ibrişimler
diziyorum diziyorum bitmiyor
sabır diyor siyah gözleri
bir ilmek bir ilmek daha
ipten taşıyor dane
yürekten sevda taşıyor
hicrana kesmiş her yanım
gurbete kesmiş
alnımın çatısından
trenler
geçiyor dumadan
sılam nerde usta
gurbetim nerde

Ay çıkmış davarları suvarmışım yıldızlar doluşmuş gözlerime
kanat çırparak süzülüyor başımın üstünden akşam rüzgârı

Avucumun içinde tesbih daneleri, aklımda Horasan'dan bindiğim tren
(Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı)
kuytu bir güz akşamı, kaç yıl önceydi
siperliği erimiş bir kasket, üçüncü mevki bir bavul tahtadan
yeri yurdu belirsiz bir bilet
yeri yurdu belirsiz bir heyecan
ağır
dört gün dört gece
ağır gidiyor tren, bacımın ağladığını görüyorum yaşmağının altında
bir beyaz mendil anamın elinde
dört gün dört gece

Kuytu bir güz akşamı
ağabeyim de mi böyle bir trenle gitmişti İzmir'e usta

"Bilader, elbet Oltuluyuz. Taş işlemek baba sanatı. Taşı tesbihe, bıçak sapına, yüzüğe, gerdanlığa, küçük küçük heykellere yontmak bizim işimiz. Erzurum'da Mustafa Şeyhler camisinin şerefesindeki yarım batıya dönük güneş saatini dedem yapmış. Hani Ahmet Celal'le ilk kez Erzurum'a gittiğimizde görüp de hayran kaldığın Fizo Baba'nın evinin ön yüzünü kaplayan süsleme taşları da, öyle derler. Bilirsin dayımın Taşmağazalar'daki dükkânını. Yalnız tesbih üzerine çalışırdı. Acem Şahına, Yemen Kralına tesbih bu dükkândan giderdi. Hacılar Hanına inen kervanlar ilkin dayımın dükkânına uğrardı. Atalarım ki taşın her türlüsüne hükmetmiş ben neden hükmetmeyeyim deme. Bilader bil ki artık taş yontmada iş yok. Bereketi tükendi. Dayımın sonunu biliyorsun. Taşın da gâvuru çıktı. Gömleğin naylonu gibi, çarığın lastiği gibi taşın da şimdi camı var, mikası var, bekalit mi neyi var artık. Zifti döküyorlar yüzüğün kaşına anla bakalım taş mıdır nedir. Cemşid'in Ali Alamanya'da. Ben fırıncılık yapacağım gayrı. Bıktım usandım. Ya kapağı atmalı Alamanya'ya. Ya..."

Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı tesbihe

En iyisi fırıncılık, yak ateşi geç karşısına
nar gibi ekmekler
pirina
palamut
odun talaşı genzime yapışmış gitmiyor kokusu
usandım soğuktan, zalım ayazdan

Sabah erkenden girersin hamura, her yanın un
su buz gibidir, hani bilmesen sanki Erzurum'dan bir punar
tekne desen deryalar kadar

./

yoğur
saçlarını örer gibi hamurun
yoğur
taşsın çağlayanları bereketin
yoğur
bir bayram sabahı elini öper gibi ananın
ölçülü koy tuzunu ama

Gün ışır birazdan, hamur hazırdır, radyo açılmıştır
dudağının ucunda bir türkü
geçersin küreğin başına
akşamdan beri yanıyordur ocak
sanki irem bağı, gir içine bağdaş kur otur
çevrende elvan elvan çiçek açmış ekmekler
koy binite topak topak hamuru
salla
hele ramazansa peynirli kıymalı pide
güveç, güllabi, baklava
peksimet

Yapışmış genzime gitmiyor kokusu

Öyle midir dersin usta?

Kuytu bir güz akşamı, kaç yıl önceydi
(Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı)
avcumun içinde boynu bükük bir mendil
kumaşı gözyaşından dokunmuş bir mendil
bar tutarken gelinlere savurduğum mendil
kar mı yağmur mu belli değil, ağır ağır uzaklaşıyor tren
başım askere bağlı
mapusta ağabeyim
anam
kar üstünde can vermiş bir serçe gibi
öyle sessiz ve kendinden habersiz

Tren hızlandıkça büyüyor elleri, yalnız elleri
yüzünden boşalan bir hüzün seli
yitiyor gözbebeklerimde

Bıçağa vuruyorum taşı
usul usul dönüyor tornanın kolanı
bıçağın hası Suvazlı ustaların çelik hamurundan, öyle mi usta
kolu çevirdikçe eriyor taşın yüzü
ve tükeniyor dermanım
bir avuç kömür tozu
silmek için kirini, pasını, karanlığını taşın
kömürün hası Zonguldaklı işçilerin alınterinden, öyle mi usta
sildikçe parlıyor taşın yüzü
ve tükeniyor dermanım
bir çanak su
arıtmak için taşı hüzünden kederden ışıl ışıl bir sevince
suyun hası bizim ordan, Kargapazarı dağında bir kaynaktan, öyle mi usta
yudukça can geliyor taşın yüzüne
ve tükeniyor dermanım

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Kuytu bir güz akşamı, kaç yıl önceydi
(Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı)
dağların kaşları arasından geçiyor tren
ırmak tünellerinden
kuş sürüleri içinden geçiyor, göllerin uykulu yüzünden
– Kapağı Alamanya'ya atamadık bilader
bir yıl Ankaralarda sürttüm
on aydır da burada, İzmir'de bir fırındayım
hiçbir hakkımız yok
iş güvenliğimiz yok
sendikamız yok
kaydımız yok

./

iznimiz yok
fazla mesaimiz yok
adamlığımız yok

Şimdengerû eyvah bana vah bana

Rüzgârın atına binmiş gidiyor tren
koyunlar kuzulamış
köyler bomboş davarlar, çocuklar, çadırlar yaylada
yağmur yağıyor kentlerin çatısına
anam lavaş ekmeği sarmış mendilime
kete
taze lor, cücüğü gövermiş soğan
– On aydır çalışıyorum burada, İzmir'de bilader
sendika yoktu
örgütlendik, and verip el ele kavuşturduk
başvurduk işverene
sözleşme
ardından tehdit
toplantı, dayanışma
ardından yıldırma
hak dedik, alınterimiz, iş gücümüz, geleceğimiz, onurumuz
ardından fitne fesat
direniş, topluca işi bırakma, yürüyüş
ardından cop, dayak, işkence

Işık bulutları içinden geçiyor tren
sevinç mi tasa mı bilinmez
cama dayalı alnım
gün indi inecek
dilimin ucunda bir türkü Leyla Nur'un sesinden

"Direksiyon elimizde
ne varsa dilimizde
sen darılma kara gözlüm
fesat yok kalbimizde

Küçük yaşta yollara
atmış bizi felek
sen hancısın biz yolcuyuz
sevda nemize gerek

Hayat yolu karanlıktır
gel yakalım farları
şoförleri efkâr basar
yollarda akşamları"

Soluk almadan uçup gidiyor tren bir dağdan bir dağa
bir ovadan bir ovaya
bir buluttan bir buluta
bir saz çalıyor gözleri sılada
biri kasketini örtmüş yüzüne derin hülyalarda
Samsunlu hoca durmadan namaz kılıyor hak saklasın beladan
bir asker mektubunu okutuyor gar bekçisine
mektup
açmış kollarını savruluyor gecenin dehlizinde
– Dün Konak meydanında başlayan yürüyüşümüzü Basmane'ye gelmeden güvenlik kuvvetleri dağıttı. Büyük bir çatışma çıktı. Bir yiğit kardaşımızı şehit verdik. Oysa hiç görmemiştim kendisini. Şimdi içimde onu yıllardır tanıyormuşum gibi bir his var. Sanki birlikte orak biçmişiz bizim tarlada. Askerde el ele tutuşup devriye gezmişiz. Birlikte içip birlikte nara atmışız sanki bacının düğününde. Neyse ben dahil beş kişiyi gözaltına aldılar. İspirli Cemal'le halen Buca cezaevindeyim. Beni düşünme bilader. Pişman değilim. Gözlerinden öperim. Ağabeyin."

Şimdengerû eyvah bana vah bana

Kuytu bir güz akşamı iniyorum İstanbul'a. Hiç bu kadar ışık görmemişim
sanki yıldızlar boşalmış da gözlerimden
yeryüzünü kaplamış

./

Mercan yokuşunda ahşap han odası
ağızlık ve tesbih yontuyorum, ne muska ne gerdanlık
ağabeyim mapusa düşeli beri
tesbih değil de insan sureti
dişlerini bilemiş, kollarını sıvamış bir hamur teknesinin başında
bir yürüyüşün en ön safında
yumruğunu sıkmış bu zulüm gün gelir biter bilader
ne korkudan çıldırmış bir ceylana benziyor
ne çay kırağında susamış da tuzağa düşmüş bir tavşana
söğüt dalından düdüğünü öttüren bir serçe gibi
avucumun içinde
kanatlarıyla göğün zırhını yaran bir atmaca gibi
göğüs kafesimde
bir yiğit kartal gibi, dağlar kadar pençesi
canlanmış konuşuyor sanki
geçmişimi anlatıyor, geleceğimden söz ediyor

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Ben çıkarıyorum çünkü taşı Kargapazarı dağında bir kar harmanından
bir kaynak suyunun derin oluğundan
solgun benizli meşe ağaçlarının bağrından
güvercin benekli kayaların sarnıcından
Oltu çayının rahminden çıkarıyorum, bir serçenin donmuş sesinden
damarları kurumuş bir türkünün yoksul sesinden
gündüz bereketi haczedilmiş toprağın sesinden
gece yıldızlarla dertleşen kavakların sesinden

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Eskiden heykel, muska, kupa, gerdanlık, bıçak sapları yaparmış dedelerim
şimdiyse ne muska ne gerdanlık

tesbih yontuyorum sadece
zarif işlemeli
Oltu çayında çiçek açmış çakıltaşları gibi pırıl pırıl
kar altında
düşe yatmış
buğday
taneleri gibi
sabah serinliğiyle öpüşen bir geyiğin gözleri gibi
menevişli

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Düneyin mektup aldım ağabeyimden
İzmir mapusundan Sinop'a sürgünmüş
isyan mı çıkarmış ne, bir güz bile geçmedi gideli
bir ağızlıkla bir tesbih göndereymişim
zarif işlemeli, halis Oltu taşından

Bugün postaladım ağızlıkla tesbihini

KIVILCIM

Öfkenin ve utancın yamaçlarına dolanan gece
iniyor gözlerinin yeşilinden sevincin sığ sularına
acı devriyeleri, aramalar, bir kuşun kurşuna değen dili
aşkların âşıkların bir ışıktan bir ağuya değen dili
insanların bir çığlıktan bir çığlığa değen dili
iniyor gözlerinin yeşilinden sevincin sığ sularına

Yanyana duruyoruz sessizliği damıtılmış yol kavşağında
yol bir sese varıyor, biz duruyoruz, yüreğin çiçeklemiş rüzgârı
yüzün özleme çizilmiş suskun pervazlardan
namlular, dikenli teller, akasyalara sarılı bir ceset
(kan çürümüş alnında, yüzü gül, elleri ardıç, yüreği
kırmızı bir afiş halinde kuşatmış kentin avlusunu
bir rüzgâr bir de çoban yıldızı bilebilir kimliğini)
birden daralıyor zaman, sönüyor ışık, azıyor ses
senin mi bu yürek ey ayışığı ne çok sevmişim seni
bu eller hangi sularda arındı selam ölümsüzlüğe
gözlerin, nerde gözlerin öpsem kirpiklerinin mavi serinliğinden

Ahşap otomobiller, saçak altları, merdiven dipleri
yirmi şu kadar yıl sonra bu sen misin delice sevdiğim
bir hüznün sureti mi yoksa anılar izdüşümü mü
ne zaman düşsen aklıma, sarılıyorum memelerine sessizliğin
öpüşüyoruz rüzgâr ve çoban yıldızından başka kim bilir kimliğini
parlasın öyleyse hüznün ellerinde hüzün kıvılcımı
Karasevdalığımın gözlerinde sevda kıvılcımı
uzak yaşamaların yüreğinde ölüm kıvılcımı
yirmi şu kadar yıl sonra sen değil misin hâlâ sevdiğim

Öyleyse kim engel olabilir, bir kuşun kurşuna değen dili mi
bir hüznün sureti, anılar izdüşümü, daralan zaman mı
kim
seni sevmenin çığlığında bir kıvılcım olmaktan başka

Bir sabah serseri bir kurşuna adım yazılsa da

TÜRKÇEM BİTTİ YANMIŞIM

Sevdanın yaşını benden sorma
çünkü yanlıştır doğum tarihi

Ama kanıtlamıştır kimliğini hüznün

Yalnızlığın yaşını acıdan sorma
çünkü zayıftır aile bilgisi

Ama sınıfı geçmiştir ticaretten

De ki türkçem bitti yanmışım

Ve beni rujlara rimellere yaz
şehvet komasında bir gece ansızın
bir süzgün bakışa bir kadeh rakıya
bir sessizliğe yaz bir de rüzgâra
zaman geçiyor ayrılık acı yalnızım

Sakın sesini ölüme alıştırma

Zulmün yaşını kederden sorma
dertli hayat haczetmiştir künyesini

Umudun yaşını öfkesinden sor
afişlerden yağmalansa da bedeni

De ki türkçem bitti yanmışım

Adımı bir çılgınlığa yaz
adımı
bir
karanlığa bir de aydınlığa
vakit yok gece amansız yalnızım
ve ne çok özlemişim seni
gitti gider işte gençlik
artık hangi sabah uyanırım

Sakın saati kurmayı unutma

86

Ayışığından çiçeklerle bezenmiş
gökyüzünün berrak alnı

Binlerce çiçek düşmüş yüreğime
biri de yazdığın mektubun imzasına

Binlerce çiçeğe yüz bin ad koydum
papatya lale nergis gül yasemen
– Birinin adını da sen koy

Buğdayın sütünü sağanların adı olsun adı
çeliğin yüzünü öpenlerin adı olsun adı
umudun kuşunu uçanların adı olsun adı
– Birinin adını da sen koy

Uyku çiçeği dedim birine düş çiçeği
kasırga çiçeği seni seviyorum çiçeği
sevda yosması unutma beni akşam sefası
– Birinin adını da sen koy

Göz göze durduğumuz görüşmede bakış gülü
eli senin eline benzesin yüzü yüzüne
sen koy adını senin adın olsun adı

SEVENE BIRAK BENİ

Bekle ne bir not ne işmar n'aber geçip gidiyor zaman
sabah kaçta çıktın evden akşamın vaktı nerdesin
parça parça bir gün paramparça bir yürek bekle
karanlık kirpiklerinin ucunda
gözbebeklerinin uçurumunda bir aydınlık
karagüz pınarında ölüm
karamavi rüzgârında sevda
karaağusunda yüzünün özlem
bir cıgara yak
bir cıgara daha dipnotundan yalnızlığın bekle
kendine nefreti yurt edinmiş yürekten yak
sevgisi ayaklar altında aşağılanmış yürekten yak
genç ömrümün öfkesi kana kesmiş yürekten yak
yak ve bekle
sabah kaçta çıktın ölümlerden
akşamın vaktı nerdesin yalnızlığında
dinleme artık bu şarkıyı felaket üzre olsa dahi

Her sabah tarifsiz bir öfkeyle uyanıyorsun
tarifsiz bir acıyla
dişlerinin arasında sayısı belirsiz sözcük
belirli heceler
sayısı belli bin bir küfür
sis
çay demlenecek ekmekler yanmasın bekle
ellerini çıkar cebinden
çıkar yüzünden hüznü acıyı öfkeyi
nefret öylece kalsın
bekle
bilimsel kitaplar okumalısın hiç mi hiç anlamadın beni
işe geç kalacaksın öğleye uğrarım
akşam annemlerde kalabilirim
bekle
– *Tüketici nelerden şikâyetçi* /

O ki yalnız ve yalnız saçlarımı okşardı
yüzüme bile bakmıyorsun yıllar var
başımı omuzuna değil soğuk camlara dayıyorum
ellerim buz
alev alev yüreğim
aşkım
anladın mı acaba
sevmiyorum sevmiyorum seni daha ne duruyorsun
bir odun daha at sobaya
biraz daha acı yüreğe
biraz daha hüzün
yalnızlık
televizyonun sesini neden bu kadar açıyorsun
– *Üretim hatası var*

Güvenmek istiyorum sana hayata acılarıma değil ama
şiirden konuşmak istiyorum sabah işe giden insanlardan
akşam işten dönen insanlardan bir filmden romanlardan
doların tırmanışı sürüyor
altın yine fırladı
enflasyon aşağı çekilecektir mutlaka
orta halli acılara dayanamıyorum artık
orta halli sevinçlere de
ortada kalmak istemiyorum
– *Kullanım güvencesi yok*

Yapacak işlerim var daha bekle
mektuplar birikti
adını duyduğum soyadını anmasam da olur
dostlara yazmalıyım
kendi içerde suretleri dışarda olanlara yazmalıyım
ol sevdası gönülde yeşerenlere yazmalıyım
bu akşam da mı hapsolacağız eve
cesaret
adresi meçhul yalnızlığıma yazmalıyım

karakör tutsaklığıma
günlerden günlere
yürekten yüreğe
sesten sessizliğe
onura
inanca
sevince
bekle
yazacağım
– *Tamir ve bakım yetersiz*

Uzat uzatabilirsin ol sıkıntı ki bir kanatsız kuştur
uçar günlerden günlere
acılardan acılara
sevinçlerden sevinçlere
bulutlardan rüzgârlara
rüzgârlardan hüzünlere
hüzünlerden bir lanete bin nefrete
perdesiz evlere yanlış evliliklere
ve uğramamıştır hiçbir ülkeye
adım neydi benim soyadımı kim bilir
bekleme artık
yürek kanat açar sonsuz rüzgârına
karaağulu yürek nafile

Artık git ve sevene bırak beni... Beni...

BIRAK GİTSİN ELVEDA, SEN BAŞKALDIRISIN...

Nice acılardan süzülmüş gençliğin.
Nice anılardan.
Nice hüzünlerden.
Darbelerden geçirmiş günlerini, dar geçitlerden gecelerini, dehlizlerden sabahını, kör avlularda akşamını.
İkindisi bembeyaz yüzünde bir fotoğrafın, gözleri kelepçeli.
Aşkı illegal.
Umudu bereketli, yoncaların gölgesi vurmuş içtiği suya.
Onuru aydınlık çizgilerinde gün ışığının.
Kuyu diplerine vuran gün ışığının
Dağ rüzgârlarına vuran gün ışığının.
Denizlere ad olan gün ışığının.
Soyadı emeğin, direncin, bilincin.
Karanfil kokulu özgürlüğün.
Parantez içine alınmış bir ünlem işareti değil senin yaşamın.
Gençliğin, bırak gitsin nereye isterse elveda.
Sen başkaldırısın.

Hiçbir çaban olmadı yalnızlığın tuzunu damıtmaya çağlayanlardan.
Sinikliğin, içine kapanıklığın değil.
Çökmüşlüğün değil.
Çürümüşlüğün değil.
Sesin, kır çiçeklerinin sesi serinliği uzun uçurumlardan.
Günlerin renkli resimleriyle kuşatılsa da gazetelerin.
Gecelerin ekranıyla televizyonların.
Uydu ve uyduruk düşlerle şehvetin.
Hiçbir sesin senin sesinden güçlü olmasına izin veremezsin mutlaka.
Gülün kokusunu düşün.
Gülün yaprağını da.
Dikenini de.
Gül yaprağıyla, dikeniyle, kokusuyla; kendisi olmasıyla güzel.

Sen, kendinle, kendi gençliğinle güzelsin.
Hangi vedaların rüzgârıyla savrulursa savrulsun elvedalar.
Sen başını kaldırdığınca güzelsin.
Hayata ve ölüme.
Adı ve soyadı olan her şeye...

Masal anlatmıyorsun uzağında kalsa da "hatıra"lar.
Gülüşünden fışkıran coşkudur damarlarının labirentini dolaşan.
Kim, neyle ödeyebilir sınır tanımaz taşkınlığını?
Hangi bedelle?
Gençliğini yaşlandıkça içinde büyütüyorsun.
Nice kasırgalardan geçirdiğin günlerini.
Nice uçurumlardan gecelerini.
Niye özleyesin ki...
O kasırgaları da uçurumları da her gün her gece yeniden yeniden yaşamadın mı?
Doğrusu olan bu değil miydi?
Yerin altında unutuşun kanlı çiçeği.
Yerin üstünde unutulmuşluğun kanlı çiçeği.
Kendi üzerine açılan gökyüzü.
Sevinci yazan şiir.
Senin şiirin.
Gençliğinin. Bırak gitsin kendi bulduğu acılarda konaklasın elvedası.
Sen kendine ait başkaldırıların acısında...

Bırak gitsin elveda, sen başkaldırısın.
Unutma, başkaldırdıkça var olacaksın...

Başkaldırdığınca seviyorum seni...

SÜRÜLMÜŞ BİR SÜRGÜN

Unuttum sayı saymasını kaç günler
adını anıların ve yalın aşkların

Yıldızlar kadar yakın olmak isterdim
taşa yazdığım ince kül ve ince keder

Çocukluğumun yaşında bil beni

Ne o geçmişten gelenim ne gelecek
bir soru işareti *sokaklar* ve *fesleğen*

Korkular, iç çekmeler, karabasan mı
unuttum kimden armağan bu özlemler

Kaç günler sürülmüş bir sürgün yaşında

Sorulmaz söylenir bir aşktı, bilemedim
hayatın olduğu her yerde hangi geceler

Yıldızlardan daha uzak bir akşam, orada
ayrılık kadar yakın olmak isterdim

Elvedaların yaşında gel beni

BU ŞİİRLER

Kalbimde kan izleri anıların
tarçın kokusu, belki menekşeler

Belki bir ünlem işareti merak
nasıl solgun ve bulanık şiirler

Şiirlere uyanmak istedim de

Çünkü soruda ve sorguda gelecek
günler neyin bedeli bu işkence

Bu ruhsatsız gurbet, tükenmiş sıla
kimin adına yazıldı söylesene

Yüzümde kuş sesleri acıların

Kır çiçekleri getirdim sana
bir umut, tanıdık korkular biraz

Günler biraz olsun aklında tut
ve unutma nasıl, kime yazıldı

Anılarını unutmuş bu şiirler

UÇURTMA

Ev hapsinde küsülü
hasret kuşu çocuklar

Göz hapsinde aydınlık
gurbet kuşu çocuklar

Sonsuz sürgün babaları

İş hapsinde günlerin
keder kuşu çocuklar

Düş hapsinde perişan
ardıç kuşu çocuklar

Mapusa bağlı yolları

Uzun ömürlü mektuplarda
adresi saklı çocuklar

Kimi telli kavaklı gökyüzü
kimi ipini salmış uçurtma

"*Görülmüştür*" yazıları

YAĞMURUN ALTINDA

Senin yüzündü terkedilmiş iskelede
yağmurun altında, unutmadım

Görüşe hasret bir yıldızın yüzü

Senin ellerindi otobüs durağında
yağmurun altında, unutmadım

Suyun yarasını sarmaya hükümlü

Senin gözlerindi gidilmez istasyonda
yağmurun altında, unutmadım

Yerin ve göğün ve suyun yüzüne, ki
hep senin baktığın gibi bakmıştım

– *Niye, niçin, ne zaman mı bakmıştım?*

Unutmam unutmam bir daha hiç unutmadım

OĞLUM ÖLÜM

Tenim kurudu hasretinden
sulara adamıştım senin
sulardan narin bedenini
gözümde yaş kurudu oğul

Göklerin poyrazına
bağışlamıştım senin
ölümünü, benim ecelimi
bağrımda taş kurudu oğul

Ateşin rahminden çalmıştım
benim ihtiyarlığımı, senin
sevdalara kurban ömrünü
yaşmağımda kan kurudu oğul

Vazgeçtim ben ecelimden
sen de gel vazgeç bugün olsun
hayın ölümden, zalım ölümden
canevimde can kurudu oğul

GÜVERCİN GÜNLERİ

Şair, hangi demirden salıncaklara sardın
yalnızlığın ve İstanbul'un bedenini
ki günlerin, gökyüzünün mavi kuyusunda

Bir sis harmanında anlar ve anılar
ve gölgesine dar gelen Süleymaniye
hangi ikindisin güvercinler yurdunda

Ne uydu antenler, uyduruk gökdelenler
ne kırmızı kiremitli evleri hüznün
sor, hangi zamanda düştü kedere yüzün

Dağılır sis içine geçmiş ve gelecek
ve yaşar şimdi bir fotoğrafın gönlünde
bir şairin gençliği, bir de güvercin günleri

Hangi günlere uçmaktaysa keder ve hüzün

ŞAİR NEREDE?

Sonbaharın ara sokaklarında günlerim
yazım nerde, kışım nerde

Dağlara ırmaklara yükleyecektim derdimi
atım nerde, bahtım nerde

Yüzümün kırık aynasında uyurdu geceler
adım nerde, çağım nerde

– *Şair, hangi kara karanlığında geleceğin*
çağrın nerde, çağrım nerde

Eser şimdi ihtiyarlığın yeli zamanı hayatta
Refik nerde, **Durbaş** nerde

YANLIŞ VAKİT

Kanadı kırık bir yürekle dolaşmadın mı
keder denizlerinde günlerin ey ömrüm

ey ömrüm geçmiş ve gelecek zamanların değil
şimdinin heder dervişleriydi o çocuklar

o çocuklar, tenlerinde yanarken tiner
sabahın sahibi, akşamın vaktiydiler

vaktiydiler anıları silinmiş gurbetlerin
gazete manşetlerinde solgun hasretleri

hasretleri kimsesiz kimliksiz kıyılardan
sabrın aydınlığıyla savrulurdu günlerle

günlerle çocukluğum ve gençliğim, ey ömrüm
– *Şair, yine hangi yanlış vakte bağlandın?*

ARKA KAPI

Yağmurlar mevsiminde
Gül kokusunda ne var?
Yalnızlıklar ikliminde
Acılar bir de ömrüm

Karşılıksız aşklar gibi
Geçti gitti baharlar
Bir sevda kaldı bir de ben
Hüzünler ve de ömrüm

Kapının önünde **Refik**
Gül kokusunda kan var
Kapının ardında **Durbaş**
Bir de ömrüm ey ömrüm

PUSULA

Annemin öldüğü yaşı çoktan geçtim
suyun vefası ve acılar
– bir de gökyüzü
çocuklarım olsa da

Babamın öldüğü yaştayım artık
gurbeti sıla, sılası hicran
– bir de yalnızlık
arkadaşım olsa da

Rüzgârlar yazsın aşkımı

Ama gönlüm hâlâ
oğlumun âşık olduğu yaşta
– sevdanın pusulası
anılarım olsa da

İki güvercin ey ömrüm
yılların omuzuna tünemiş
biri hayat, öteki ölüm
yaşadığım olsa da

Biri **Refik**, öteki **Durbaş** aslında

ÇIRAK ARANIYOR

Elim sanata düşer usta
Dilim küfre, yüreğim acıya
Ölüm hep bana
Bana mı düşer usta?

Sevda ne yana düşer usta
Hicran ne yana
Yalnızlık hep bana
Bana mı düşer usta?

Gurbet ne yana düşer usta
Sıla ne yana
Hasret hep bana
Bana mı düşer usta?

ŞİİR ÜSTÜNE
BİR ŞİİR İLE BİR KONUŞMADAN ALINTILAR

UÇURUMLARA DAR GELEN

Şiirin Ş'sini yazmak yerine Ş'nin şiirini yazmak isterdim.

Değil legalden yana olmak, bizzat kendisi illegaldir şiirin.

Aynı anda gökyüzünün haritasını çizdiği gibi yeraltının nabzını da tutar.

Belki bu yüzden silinmiştir ayışığı şiirlerden, ayak basılalı beri Ay'a

Kim bilir?

Ay'a ayak basanın ayışığına yansıyan izlerini yazmak isterdim.

Zamana karşı durandır şiir. Ölüme de.

Zamana karşı duranın şiirini yazmak isterdim. Ölümün de.

Neden olmasın, bir düşün

Bir atlet 100 metreyi 10 saniyede koşuyor. 100 metreyi 10 saniyede koşan atleti değil, 10 saniyede koşulan 100 metreyi yazıyorsun şiir olarak. Kaç sözcük olursa olsun, kaç dize yazabilirsen yaz. Dar ya da geniş, uzun ya da kısa. Hiç önemli değil. Önemli olan şiiri 10 saniyenin, 10 saniyeyi şiirin içine sığdırabilmek. Tüm şiir 10 saniye içinde oluşacak. Atletin depara kalkışından ipi göğüsleyene kadar geçen süre bir televizyon ağır çekiminde görünür gibi her bir karesinin hakkı verilerek şiire dönüştürülecek. Ve şiir ortalama bir okur tarafından 10 saniyede okunup algılanabilecek.

Bu şiiri yazsaydım sayfasının uzunluğu enine tam 100 metre olan bir dergide desensiz-resimsiz-alt yazısız hemen yayımlar ve imzamı da şiirin altına değil tam üstüne atardım.

Zamanda duranın ve zamana karşı koyanın şiirini yazmak isterdim.

Anayasası olmayan tek cumhuriyet şiir değil midir? Bütün kutsal kitaplardan kovulmuştur.

Devletten de.

Yine sürgün olduğu söylenemez.

Her şiir kendi yasası üzre kendi devletini kurmuştur. Ne yöneten vardır orda, ne yönetilen. Kul da kendidir, tanrı da. Söz de sözcük de.

Bu yüzden mi hep uzak durur yasal işlerden?

Bu yüzden mi adı illegale çıkmıştır?

Yasadan, yasalardan uzak duranın şiirini yazmak isterdim.

Duranın, eylemsizliğin yanında değildir şiir, devinim halindedir.

Yanar döner, durmaksızın değişir.

Göğün yüzündeki güvercindir, yerin elindeki akarsu, yeraltında kömür.

Güvercinin attığı taklayı, akarsuda akıp giden susuzluğu, kömürde yanıp sönen ateşi yazmak isterdim.

Sonsuz ateşi.

Neden olmasın, bir düşün

İş yorgunu aşk yorgunu, kaç gecedir uykusuzsun. Sağına dönüyorsun üst üste yığılmış binlerce sözcük. Bir duvar halinde gözlerinin önünde. Soluna dönüyorsun, bembeyaz bir ufuk ve kıpkırmızı bir tabela. Sola dönülmez.

Sola dönüp oturma odasına çıkıyorsun. Odanın ortasında koca bir stadyum. Stadyumda 11 yeşil ayı, 11 siyah tavşan futbol

oynuyor. Seyirciler mi?

Hadi sincaplar da seyirci olsun.

Ya hakem?

Kim olursa olsun. Çok mu önemli? Rüzgârın okşadığı yaprağın sesine gizlenen baykuş da olabilir, karanlığı kemiren sessizlik de.

Oyun oynamanın içinde dönen oyunların şiirini yazmak isterdim.

Her işine eylemine aşkla başlayandır şiir.

Sabah kalkar kalkmaz yüzünü yıkar Aşktır musluktan dökülen.

Otobüse biner Aşktır ödediği, paso kullanmaz.

Çay içer bir deniz kıyısında Aşktır içtiği taze dem, az şekerli.

Ama açığa vurmaz aşkını. Aşkı da yasaktır, illegaldir

Bütün kurumlara ve kuramlara karşıdır.

Hiçbir tanıma sığmaz.

Bilenler bilir kimliğini, kasketini gözlerine indirse de.

Onun bilinen benim bilinmeyen kimliğimi yazmak isterdim.

Her an, her yerdedir şiir. Yanı başımızdadır. Yanı başınızda.

Bir romanın dipnotundadır.

Bir öykünün başlangıç cümlesinde.

Bir filmin sansüre uğramış '*gelecek program*'ında.

Bir heykelin daha yontulmamış işaret parmağında.

Bir fotoğrafın bembeyaz arabında.

Yağmurun cama vuran sesidir, özlemde buluşan bakıştaki sessizlik.

Damarı yerin altında gizli bir damla sudur, uykusu palamarından çözülmüş bin damla susuzluk.

Adanmış olandır, hem de adanan.

Tan atanda yanan alevdir, külü de dumanı da kendinden menkul.

Kendi karanlığından damıtmıştır aydınlığını, ışığını.

Her bir dizesi bir ışık demeti bu aydınlığın şiirini yazmak isterdim.

Ufku geniştir, ülkesi sonsuz, özgürlüğü sınırsız.

İnsanın olduğu her yerde.

Aşkın olduğu her yerde.

Umudun olduğu her yerde.

Onurun olduğu her yerde.

Emeğin, direncin, bilincin olduğu her yerde.

Bir düşün, neden olmasın

Çatısı çatılmış, kapısı penceresi yerli yerinde. Her bir şeyi tamam. Temeli alınterinde atılmış. Betonu onurdan. Duvarları inançtan. Gözleri açık umudun, elleri güvenli emeğin imecesiyle yükselmiş yükselmiş yapı.

Bir yapı ki geçmişten şimdiye ulaşıp taşmış.

Bir yapı ki şimdiden geleceğe eklenip ulanıyor.

Bir yapı ki özünde yaşayan ve yaşanan cevheri tarü taze.

Bu yapıyı da yapıyı yapanları da yazmak isterdim.

Şiirin Ş'si yerine Ş'nin şiirini

bir de

böyle bir yazı değil de aslında

hiçbir sözcük kullanmadan, bembeyaz sessiz sıradan bir şiir yazmak isterdim.

Uçurumlara dar gelen...

BİR KONUŞMADAN

Dağlarca iyi bir şiir yazmak için ellerini, ayaklarını kesmeye bile razı. "Bir tek gören gözüm ve kalem tutan iki parmağım kalsın," diyor, "yeter ki ben iyi bir şiir yazayım." Şiir yazmak benim için de işte böyle bir şey. Şiir için her şeyden vazgeçebilirim. Ama şiirden asla...

Düzyazı başka bir şey. Örneğin şiir kitapları üzerine yazılar yazıyorum. Bunlar bir eleştiriden çok benim o kitaplar üzerine izlenimlerim. Gazete yazıları da öyle. Gazeteciliğim şairliğimin her zaman gölgesinde kalmıştır. Önce bir şairim ben. Şair olarak var olmak istiyorum. Gazetecilik ayrı bir uğraş. Rastlantıyla gazeteci oldum. Başka bir şey de olabilirdim. Şairliği ise kendim seçtim. Gazete yazılarını da bir şair olarak severek yazıyorum. Ve sevdiğim şeyleri, kendimi zorlamadan, içlerine yine şiirlerimi damıtarak yazmaya çalışıyorum. Önemli olan benim bir şiir penceresinden dünyaya bakışım. Ben dünyaya şiirle, şiirlerle bakmayı seviyorum ve öyle bakıyorum.

Bir şairin yalnız şiir okuyarak şiirini besleyeceği düşüncesinde değilim. Ayrıca adların ne önemi var! Bir şair binlerce şiir yazar, ama yazdığı bir tek şiirdir. O da kendisi.

Bir roman cümlesi, alır bir şiire götürür beni, bir film karesi de... Vapurda kulağıma çalınan bir ses de, gece yarısı radyodan dökülen bir caz nağmesi de... Bu açıdan benim beğendiğim şairler de böyledir. Bir ses gibi gelirler ve giderler sonra.

Şunu da söyleyeyim, bir Nâzım Hikmet, bir Blaise Cendrars, Rimbaud, Lorca, sık sık okuduğum şairler arasındadırlar. Başucu şairlerim de denebilir. İçimin daraldığında okuduğum...

Şiir yazmak bir tören benim için. Bu törenin iki yüzü var.
Dış yüzü şu Bir küçük oda. Bir masa ve masanın üzerinde

her zaman yazmaya hazır bir daktilo. Birinci hamur dosya kâğıtları. Küçük not kâğıtları ve birkaç kalem. Masanın yanı başında sayısı epey fazla şiir kitabı ve dergiler... Ayrıca son günlerin yeni çıkan şiir dışı kitapları. (Çünkü ben bir kitabı başlayıp bitiremem. Aynı anda birkaç kitap birden okurum. Örneğin şimdilerde bir yandan Nâzım okuyorum, bir yandan *Yüzbaşı ve Kadınlar Taburu*'nu, Kürşat Başar'ı ve İlya Ehrenburg'un anılarını.) Yazarken içki içmem. Çokça sigara ve bir kahve, bazen iki bardak çay. Radyoda hafif bir müzik çalar. Duyduğum tek ses budur, dünya yıkılsa yansa umrumda değildir.

Gelelim iç yüzüne Ben şiire gitmem, o bana gelir. Yukarıda da söyledim. Bir sesle gelir, bir roman cümlesiyle gelir, bir film karesiyle gelir. Kimileyin bir dize aylarca bir küçük kâğıda yazılı olarak cep defterimin arasında sürünür. Kimileyin ödenecek bonoların, kokteyl tariflerinin asılı bulunduğu panoda, yazılmayı, bir şiire girmeyi bekler sözcükler... Ve daktilonun başına oturduğumda zaman durmuştur artık. O şiir bitene kadar kalkılmaz. Gecenin saat dördü de olsa... Şiir biter, zaman yeniden tekerini döndürmeye başlar.

(1989)

YAŞAMÖYKÜSÜ

Refik Durbaş 10 Şubat 1944'te Erzurum'un Pasinler ilçesinde doğdu. 1954 yılında ailesi İzmir'e göçtü. İlkokulu 1956'da İzmir Necatibey İlkokulu'nda tamamladı. 1959'da yine İzmir'de Karataş Ortaokulu'nu, 1965'te Namık Kemal Lisesi'ni bitirdi ve İstanbul'a geldi.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ndeki öğrenimini 12 Mart'tan sonra yarıda bıraktı.

1967'ye kadar işçilik, su tesisatçılığı, işportacılık yaptı.

1967 yılında düzeltmen olarak "Yeni İstanbul" gazetesinde çalışmaya başladı.

Başta Cem Yayınevi olmak üzere birkaç yayınevinde yine düzeltmen olarak çalıştı.

1969'da "Cumhuriyet" gazetesine girdi. 1983-87 yılları arasında aynı gazetenin düzelti şefliğini yürüttü.

2 Ocak 1992'de Cumhuriyet'ten emekli oldu.

1993-95 yılları arasında "Sabah" gazetesinde kitap ve sanat sayfaları düzenledi.

Şimdi "Yeni Yüzyıl" ve "Ateş" gazetelerinde köşe yazarlığı yapıyor.

İlk şiir ve yazı denemelerine lise öğrenimini sürdürdüğü yıllarda İzmir'de başladı.

İlk öyküsü 1962'de "Karanlık" adıyla "Çocuk Haftası" dergisinde yayımlandı. Bunu daha sonra çeşitli dergiler ve gazetelerde çıkan yazı ve şiirleri izledi.

1962-64 yılları arasında İzmir'de arkadaşlarıyla "Evrim" dergisinin kuruluşuna katıldı.

1967'de dört sayı çıkan "Alan 67" dergisinin sahip ve yöneticiliğini üstlendi.

1972-74 arasında "Yeni A" dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yaptı.

"Soyut", "Şiir Sanatı", "Alan 67", "Papirüs", "Yeni A" dergilerinde yayımladığı şiirleriyle tanındı.

Güncel yaşamın kaygılarından, sevinç ve özlemlerinden ha-

reketle, yaşanılan "an"ların gerçeklerini yalın, içli, çarpıcı bir duyarlıkla işlediği bu şiirleriyle, "1960 Kuşağı"nın öncü şairleri arasında yer aldı.

İlk şiirlerinin bir bölümünü 1971'de *Kuş Tufanı* kitabında topladı.

İlk dönem şiirlerindeki "İkinci Yeni" eğiliminden, sağlam bir dil örgüsüyle simge yüklü bir anlatıma ve toplumsal gerçeklere yönelişi, şiirinin gelişim çizgisinin önemli aşaması sayıldı.

Halk arasında yaygın olarak kullanılan sözcüklerden ve Divan şiirinden yararlanarak oluşturduğu kendine özgü dil evreni, şiirinin etkileyici özelliğini oluşturdu; kentte yoksulluk içinde yaşayan, güç koşullarda çalışanların şiirini yazmaya özen gösterdi.

Refik Durbaş *Çırak Aranıyor* adlı kitabıyla 1979 Yeditepe Şiir Armağanı'nı, *Nereye Uçar Gökyüzü* adlı kitabıyla 1983 Behçet Necatigil Şiir Ödülü aldı. 1989'da "Cumhuriyet" gazetesinde yayımlanan "Kapıkule'nin Vatansızları" ile de Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nce röportaj dalında yılın gazetecisi seçildi.

Kimi şiirleri Zülfü Livaneli, Hümeyra, Sadık Gürbüz, Grup Baran tarafından bestelendi, Edip Akbayram, Deniz Türkali, Müslüm Gürses tarafından okundu. Yeni Türkü'nün "Külhani Şarkılar"ının dört tanesine söz yazdı.

1979'da bir şiirinden Ankara TRT televizyonunca kısa film yapıldı. 1989'da ise Erdoğan Tokatlı *Çırak Aranıyor*'dan TRT için bir dizi film çekti.

YAPITLARI

Şiir *Kuş Tufanı*, 1971; *Hücremde Ayışığı*, 1974; *Çırak Aranıyor*, 1978; *Denizler Sincabı*, çocuklar için, 1979; *İkinci Baskı*, çocuklar için, 1979; *Çaylar Şirketten*, 1980; *Kırmızı Kanatlı Kartal*, çocuklar için; 1982; *Nereye Uçar Gökyüzü*, 1983; *Siyah Bir Acıda*, 1984; *Bir Umuttan Bir Sevinçten* (Toplu Şiirleri 1), 1984; *Adresi Uçurum* (Toplu Şiirleri 2), 1987; *Yeni Bir Defter Şiirler Meçhul Aşk*, 1985; *Geçti mi Geçen Günler*, 1989; *Menzil*, 1992; *Kimse Hatırlamıyor* (Toplu Şiirler I), 1994; *Nereye Uçar Gökyüzü* (Toplu Şiirler II), 1994; *Tilki Tilki Saat Kaç*, 1995; *Düşler Şairi*, 1997.

Röportaj *Ahmed Arif Anlatıyor Kalbim Dinamit Kuyusu*, 1990.

İnceleme *Şair Cezaevi Kapısında*, 1992; *Galata Köprüsü*, 1995; *İlhami Bekir'den Mektup Var*, 1997.

Yazıları *Yazılmaz Bir İstanbul*, 1988; *İki Sevda Arasında Karasevda*, 1994; *Yasemin ve Martı*, 1997.

Antoloji *Türk Yazınında Cezaevi Şiirleri*, 1993; *Öykülerle İstanbul*, 1995.

Yenileştirme Evliya Çelebi'den, çocuklar için *Yedi İklim Dört Bucak*, 1977; *Şaka-nâme*, 1983; Muallim Naci'den, çocuklar için *Mavili Alaca Baston*, 1983.

Adam Yayınları'nda Refik Durbaş'ın yapıtları

Şiir ***Kimse Hatırlamıyor*** (Toplu Şiirler I *Kuş Tufanı*; *Hücremde Ayışığı*; *Çırak Aranıyor*; *Çaylar Şirketten*), 1994; ***Nereye Uçar Gökyüzü*** (Toplu Şiirler II *Nereye Uçar Gökyüzü*; *Siyah Bir Acıda*; *Yeni Bir Defter Şiirler Meçhul Bir Aşk*; *Geçti mi Geçen Günler*), 1994; ***Düşler Şairi***, 1997.

Düzyazı ***Yasemin ve Martı***, 1997.

İÇİNDEKİLER

Şiirler 7
Ağaçkakan 9
Kimse 10
Tabut 11
Ferhad 12
Türküler 13
Karşılama 14
Kar Altında Bir Sabah 15
Made in U.S.A. 16
Kimse Hatırlamıyor 16
Acıyla 17
Kardeşi Ölümün 23
Kuşlar da Ölür 24
Dokumada Çalışan Kızlar 25
Yaz 26
Menzil 26
Kitabe 27
Kampana 29
Beyaz Kehribar 33
Kıvılcım 44
Türkçem Bitti Yanmışım 45
Siyah Bir Acıda 46
Sevene Bırak Beni 47
Bırak Gitsin Elveda... 50
Sürülmüş Bir Sürgün 52
Bu Şiirler 53
Uçurtma 54
Yağmurun Altında 55
Oğlum Ölüm 56
Güvercin Günleri 56
Şair Nerede 57
Yanlış Vakit 58
Arka Kapı 58
Pusula 59
Çırak Aranıyor 60

ŞİİR ÜSTÜNE
Uçurumlara Dar Gelen 61
Bir Konuşmadan 65

YAŞAMÖYKÜSÜ 67
YAPITLARI 69

Şiirlerinden seçmeler
Şiir üzerine düşünceleri
Yaşamı
Yapıtları

Refik Durbaş güncel yaşamın kaygılarından, sevinç ve özlemlerinden hareketle, yaşanılan "an"ların gerçeklerini yalın, içli, çarpıcı bir duyarlıkla işlediği şiirleriyle, "1960 Kuşağı"nın öncü şairleri arasında yer aldı. İlk şiirlerinin bir bölümünü 1971'de *Kuş Tufanı* kitabında topladı. İlk dönem şiirlerindeki "İkinci Yeni" eğiliminden, sağlam bir dil örgüsüyle simge yüklü bir anlatıma ve toplumsal gerçeklere yönelişi, şiirinin gelişim çizgisinin önemli aşaması sayıldı. Halk arasında yaygın olarak kullanılan sözcüklerden ve Divan şiirinden yararlanarak oluşturduğu kendine özgü dil evreni, şiirinin etkileyici özelliğini oluşturdu; kentte yoksulluk içinde yaşayan, güç koşullarda çalışanların şiirini yazmaya özen gösterdi.

ISBN 975-418-450-X

adam 640